

ταύτας· ἤθελέ τις εἶπει, ὅτι εἰς ἐκάστην καμπὴν τῆς ὁδοῦ περιέμενε νὰ ἴδῃ ὑμᾶς ἐμφανιζόμενον.

— Νομίζω ὅτι τὸν βλέπω εἰσέτι, εἶπεν ὁ μαρκήσιος, περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς χλόης ἐκείνης· ἡ πολὺ κεφαλὴ του, αἱ κυανᾶ περικνημιδῆδες του, ὁ βαμβάκινος ὑπενδύτης του καὶ αἱ ἐκ βελούδου περισκελίδες του ἐδίδον αὐτῷ ὕψος πατριάρχου.

— Καὶ ἦτο πατριάρχης ἀληθῶς, προσέθηκεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετὰ συγκινησέως.

— Μὴ τὴν πίστιν μου! ἀνέκραξεν ὁ μαρκήσιος, πατριάρχης ἢ μὴ, ἦτο τίμιος ἄνθρωπος.

— Τόσον ἀγαθός! τόσον ἀπλοῦς! τόσον ἀξιγάπητος! ὑπέλαθεν ἡ κυρία Βωμπέρ.

— Καὶ ἀρετὰ νοήμων! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος. Μετὰ τὸ καλοῦσθαι ἐκεῖνο ὕψος του εἶχε τρόπους τινάς, δι' ὧν ἐθεώρει τὰ πράγματα, ἐκπλήττοντας ἀληθῶς.

— Ἄμα ἐνεφανίζετο ἔσπευδον πάντες περίε αὐτοῦ ἵνα τὸν ἀκούσασιν.

— Ἦτο φιλόσοφος. Καὶ ἠπόρει τις τοῦ εὑρίσκειν ὅσα ἔλεγεν.

— Τὰ εὑρίσκειν ἐν τῇ ὠραίᾳ ψυχῇ του, προσέθηκεν ἡ κυρία Βωμπέρ.

— Καὶ τί εὐήμος χαρακτήρ! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος παρασυρθείς λεληθῶτως ὑπὸ τοῦ βεύματος· πάντοτε ζωηρός, πάντοτε εὐχαριστημένος, πάντοτε ἑτοιμὸς νὰ ἀστειυθῇ!

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἐν μέσῳ ἡμῶν εἶχεν ἐπανεῦρει τὸ φαιδρόν του ὕψος καὶ τὸν εὐχάριστον χαρακτήρα του· ἂν καὶ ἐπὶ πολὺ ἔζησε μόνος καὶ ἐγκαταλειμμένος, μόλις εὑρέθη ἐν μέσῳ τοῦ οἰκογενειακοῦ μας κύκλου, καὶ ἐπανεκτίσθησαν ὅλα τὰ εὐχάριστα αὐτοῦ προτερήματα. Δὲν ἀπῆλθα δὲ ἐπαναλαμβάνων, ὅτι ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐγένετο νεώτερος κατὰ τριάκοντα ἔτη καὶ ἀφελῶς, ὡς ὠμίλει, παρωμοιάζεν ἑαυτὸν πρὸς γηραῖον κορυμνὸν ἀναφύοντα νεαροῦς βλαστούς.

— Εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι ἦτο γλυκύτατος ἄνθρωπος καὶ δὲν ἠδύνατό τις νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ Ἐλένη, ἥτις ὑποθέτυσα ὅτι ὁ πατὴρ της καὶ ἡ κυρία Βωμπέρ εἶχον τὴν λεπτότητα τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας της, ἐξήγει οὕτω πως τὰς φιλοφρονήσεις των ἐκείνας πρὸς τὸν Βερνάρδον.

— Ἄ! ἐξηκολούθησεν ἡ βικωνίς, ἐλάτρευε τὸν αὐτοκράτορά του· καὶ ποῖος ἐτόλμα νὰ τῷ ἀντεῖπῃ εἰς τοῦτο; Ποῖα ζέσις, ποῖος ἐνθουσιασμός ὁσάκις ὠμίλει περὶ τοῦ μεγάλου ἀνδρός! Ὄμίλει δὲ συχνότατα καὶ ἡμεῖς εὐχαριστούμεθα ἀκούοντες αὐτόν.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ὠμίλει συχνά, δύναται τις μάλιστα νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὠμίλει παραπολὺ συχνά. Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε, προσέθηκεν ἠλεκτρισθεὶς ὑπὸ τοῦ βλέμματός της κυρίας Βωμπέρ καὶ προσπαθῶν νὰ ἐκπνορθώσῃ ὅ,τι εἶπεν, τοῦτο ἤρρεσκεν εἰς τὸν γέροντα, τόσον καλλίτερον δι' ἡμᾶς. Κύριε Βερνάρδε, ὁ κύ-

ριος πατὴρ σας δύναται ἐκεῖ ἐπάνω νὰ κολακεύηται δι' ὅσας εὐχαρίστους στιγμὰς μᾶς παρέσχεν ἐπὶ γῆς.

*Ἐπιτα συνέγμια

ΑΡΧΙΘΗ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

*Ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ περιοδικῷ Botanisches Centralblatt ἐδημοσιεύθη ἡ ἐξῆς διατριβή, ἣν μεταφέρομεν εὐχαρίστως εἰς τὰς στήλας τῆς «Ἐστίας».

ΟΜΗΡΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΥΤΟΥ

— περισωθεῖσα μέχρι σήμερον.

Ἡ «Imperata cylindrica» P. B. (Lagurus cylindricus Linn., Saccharum cylindricum Lam.) εἶναι κοσμοπολιτικὸν, οὕτως εἰπεῖν, εἶδος φυτοῦ ἐκ τῆς τάξεως τῶν σιτηρῶν, λίαν διαδεδομένον εἰς τὰ θερμότερα μέρη τῆς εὐκράτου ζώνης καὶ εἰς ὅλην τὴν διακεκαυμένην. Συχνὰ ἀπαντᾷ εἰς ὅλας τὰς παραλίαις τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἐπιζητεῖ ἀμμόδη γῆν, ὡσαύτως ἐπίκλυστον ἢ καλλιεργημένην. Φύεται ἀφθόνως εἰς τὴν παραλίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μεσόγειον, εἰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας, χωρὶς ὅμως νὰ ἀπομακρύνηται λίαν τῆς θαλάσσης, οὔτε νὰ ὑψοῦται σημαντικῶς ὑπὲρ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Ἐν Ἑλλάδι ἐπιζητεῖ ἰδίως τὰς ἀμπελοφυτεῖας, καὶ εἶναι ἐν τῶν πλέον ὄχλησῶν ζιζανίων. Ὁν δὲ κατ' ἐξοχὴν παρόχθιον φυτὸν οὐδέποτε ἐλλείπει ἐκ τῶν ὄχθων τῶν ποταμῶν.

Ἐνασχολούμενος εἰς συλλογὴν τῶν νεοελληνικῶν λαϊκῶν ὀνομάτων τῶν φυτῶν μας, ἤκουσα πολλάκις παρὰ τῶν χωρικῶν τῆς Ἀττικῆς ἐν τῷ ἐλαιῶνι τῶν Ἀθηνῶν, τῇ Φαληρικῇ ἀκτῇ καὶ ἀλλαχοῦ, νὰ ὀνομάζωσι τὸ γνωστότατον χόρτον διὰ τοῦ ὀνόματος Θρούος. Ὁ ἀναντιρρήτως ἀρχαιοελληνικὸς ἦχος τῆς ἀπλῆς διευλλάβου λέξεως μοι ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν, ἄνευ δὲ δυσκολίας ἠδυνήθην νὰ εὑρῶ τὸ φυτὸν τοῦτο καὶ ἀναγνώρισω μετὰ τῶν οὐχὶ πολυαριθμῶν φυτικῶν ὀνομασιῶν τοῦ Ὀμήρου. Ἐν τῷ Φ. τῆς Ἰλιάδος, ἐνθα ὁ ποιητὴς περιγράφει πῶς ὁ Ἥφαιστος κατακαίει τὰς πεδιάδας τῆς Τρωάδος καὶ ἰδίως τὰς ὄχθας τοῦ Σκαμάνδρου, ἀπαντῶμεν τοὺς ἐξῆς στίχους 350—353.

«Καίοντο πελάει τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ μυρταί,
καίετο δὲ λωτὸς τ' ἠδὲ ὀρῶν ἠδὲ κύπερον,
τὰ περὶ καλά βέεθρα ἄλις ποταμοτο πεφύκει».

Ἀπορῶ πῶς ὁ Voss ἐν τῇ γερμανικῇ μεταφράσει αὐτοῦ ὡς ἀντίστοιχόν τοῦ Θρούου θέτει τὸ «Riedgrass» ἥτοι εἶδος τι Carex, ἐνῶ ἄλλοι πάλιν τὸ ἐθεώρησαν ὡς εἶδος σχοίνου· οὕτω ὁ Eueholz¹ λέγει ὅτι πιθανώτατα εἶναι τὸ Juncus conglomeratus. Ὁ Lenz² ἀφίνει τὸ θρύον ἀπροσδιόριστον. Δι' ἐμὲ εἶναι ἱκανὰ πειστήρια, ἵνα θεωρήσω τὸ ὀμηρικὸν θρύον ὡς τὴν «Imperata cylindrica» ἢ διάσωσις τοῦ παλαιοῦ ὀνόματος ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀττικοῦ λαοῦ καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν θέσεων ἐν αἷς εὑρίσκεται. Σχοῖνοι

1. Κατὰ τὸν Buchholz, Homerische Realien, σελ. 231.
2. Botanik der alten Griechen und Römer, σελ. 270.

καὶ κυπεροειδῆ λαμβάνουσι λίαν υποδέσφρον μέ-
ρος ἐν τῇ ἑλληνικοανατολικῇ γλωρίδι τῶν πεδιά-
δων, ἐν ἣ ἡ Imperata, ὡς ἤδη ἀνέφερα, εἶναι
παρόχιον φυτὸν κατ' ἐξοχὴν καὶ φύεται παντα-
χοῦ ἀφθόνως. Τὸ μνημονευθὲν χωρίον τῆς Ἰλιά-
δος παρέχει ἡμῖν ὅσα τὸ δυνατὸν πιστὴν εἰκόνα
τῆς ἑλληνικοανατολικῆς παροχίου χώρας τῶν
πεδιάδων, ἧς τὰ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενα
φυτὰ εἶναι τὰ συνηθέστερα καὶ κυριώτερα συστα-
τικά. Ὡς παρὰ τὸν Στάμανδρον, οὕτω φύονται
καὶ παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηριστὸν, τὸν Σπερχει-
δὸν, τὸν Ἀχελῶν, τὸν Εὐρώταν, τὸν Ἀλφειδὸν καὶ
ἄλλους ποταμοὺς τῆς αὐτῆς περιοχῆς αἱ πε-
λέαι (*Ulmus campestris* Lin.) αἱ Ἰτέαι (*Salix al-
ba* L.), αἱ μυρίαι (συνήθως *Tamarix tetrandra*
Pall. καὶ *Tamarix parviflora* DC.), καὶ ὡσαύ-
τως αἱ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἀναφερόμεναι πόαι,
διότι ὁ Λωτὸς ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γενικὸν
ἢ ἀθροιστικὸν οὕτως εἶπεν ὄνομα διὰ διάφορα
χεδροποφόρα ἢ ψυχανθῆ, χρήσιμα ἰδίως δια-
τροφήν τῶν κτηνῶν, ἅτινα σήμερον περιλαμβάν-
ονται ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὸ γενικὸν
ὄνομα *τριφυλίλι*· εἶναι δὲ ταῦτα διάφορα εἶδη·
Trifolium 1, *Trigonella*, *Melilotus*, *Lotus* καὶ
Medicago· πρὸς τοῦτοις *Doryenium rectum* (L),
Bonaveria Securidaca (L) κτλ, ἅτινα ἅπαντα
ἐπιζητοῦσιν ὑγρὰ καὶ παρόχθια μέρη. Τὸ μετὰ τὸν
Λωτὸν ἀναφερόμενον θρύον θεωρῶ, κατὰ τὰ εἰ-
ρημένα, ὡς *Imperata cylindrica* L., ὑπὸ δὲ τὸ
ὄνομα κύπειρος ἐννοητέα τὰ τρία κοινότατα ἐν
τῇ γλωρίδι ἡμῶν εἶδη κύπειρου, ἧτοι *Cyperus*
longus L., *C. badius* Desf. καὶ *C. rotundus* L.,
ἅτινα καὶ νῦν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρονται, ὡς
ἐν γένει ἅπαντα τὰ μνημονευθέντα εἶδη φυτῶν
ἐξαιρέσει τοῦ Λωτοῦ σήμερον ἔτι εἶναι γνωστὰ
ὑπὸ τὰ αὐτὰ ὀνόματα ἢ ὀλίγον μόνον μεταθε-
βλημένα, πανταχοῦ ὅπου φθάνει ἡ ἑλληνικὴ
γλώσσα.² Δυναμέθη νῦν νὰ θέσωμεν τὴν ἐρώ-
τησιν, ἂν ταῦτα τὰ ἐν τῇ Ἰλιάδι ἀναφερόμενα
φυτὰ φύονται σήμερον ἔτι παρὰ τὸν Στάμανδρον,
καὶ ἂν παρετηρήθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τῶν νεωτέρων
φυτολόγων. Καὶ διὰ μὲν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θά-
μνους (πελέας, ἰτέας καὶ μυρίας) ἔχομεν τὴν
μαρτυρίαν τοῦ καθηγητοῦ R. Virchow, ὅστις ἐν
τῇ πραγματείᾳ «Beiträge zur Landeskunde der
Troas»³ περιγράφει ἐν ἐκτάσει τὴν φυτείαν τῆς
Τρωϊκῆς πεδιάδος καὶ ἐν σελ. 70-71 εἰδικῶς τῶν
ὄχθων τοῦ Μενδερῆ, ἧτοι Σκαμάνδρου, λέγων· «ἐπὶ
τῆς μακρῆς διπλῆς σειρᾶς παλαιῶν ἰτεῶν, αἵτινες
στερεοῦσι τὰς ὄχθας αὐτοῦ, μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρ-

χοῦσι πολυάριθμοι θάμνοι μυρικῶν καὶ μικραὶ
πελέαι κ.τ.λ.».

Ἐκτὸς τούτου ὑπάρχει δημοσιευμένος ὡς ΣΤ πα-
ράρτημα 1 ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κ. Schliemann «Ilios
Stadt und Land der Trojaner» κατάλογος τῶν
μέχρι τοῦ νῦν ἐκ τῆς Τρωάδος γνωσῶν φυτῶν συν-
ταχθεὶς ὑπὸ P. Ascherson, T. v. Heldreich καὶ F.
Kurtz κατὰ τὰς συλλογὰς τοῦ R. Virchow καὶ J.
Schmidt καὶ τὰς πηγὰς διαφόρων συγγραφέων, ἐνῶ
καταλόγῳ ἀπαριθμοῦνται πλὴν τῶν ἤδη μνημο-
νευθέντων τριῶν ξηλωδῶν φυτῶν καὶ πολλὰ χε-
δροποφόρα ἀρμόζοντα εἰς τὸν Λωτὸν καὶ τὰ *Cy-
perus longus*. Ὅτι ἐν αὐτοῖς δὲν εὐρίσκουμεν τὴν
«Imperata cylindrica» εἶναι μᾶλλον σύμπτω-
σις, οὐδόλως δὲ ἀποδείξει ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτο δὲν
εὐρίσκεται ἐν Τρωάδι. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι τόσον
παράδοξον, ἐὰν ἀναλογισθῶμεν πόσον ἀτελής εἶ-
ναι ἔτι ὁ κατάλογος οὗτος² καὶ ὅτι οἱ δύο κύ-
ριοι αὐτοῦ πρωτοεργοὶ Virchow καὶ J. Schmidt
ἐπεσκεψήθησαν ἀμφότεροι τὴν Τρωάδα κατὰ τὸ
ἔαρ (Ἀπρίλιον) ἧτοι εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀνηθίσις
τῆς Imperata δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ, διότι ἐν γένει
σιτηρὸν τι δύναται εὐκόλως νὰ παραβλεφθῆ ὑπὸ
συλλεκτῶν, οἵτινες δὲν εἶναι ἐξ ἐπαγγέλματος φυ-
τολόγοι. Τὸ θρύον ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ ἄλλων ἔτι
Ἑλλήνων συγγραφέων· οὕτω ὁ Διόδωρος³ λέγει
ὅτι εἶναι φυτὸν συχνῶς φυόμενον παρὰ τὸν Νεῖ-
λον. Καὶ πράγματι εἶναι ἡ Imperata φυτὸν
κοινὸν ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ. Ἐν τῇ Ἰλιάδι ἀ-
ναφέρεται εἰς δύο χωρία⁴ πόλις κειμένη παρὰ τὰς
ὄχθας τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ καλουμένη Θρύος ἢ Θρυ-
όεσσα, περὶ ἧς ὁ Στέφανος Βυζάντιος⁵ ρητῶς
ἀναφέρει ὅτι ἔλαθε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ φυ-
όμενου φυτοῦ θρύου. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν εὐρίσκο-
μεν τὸ θρύον χαρακτηριζόμενον ὡς παρόχιον φυ-
τόν. Ἐκτὸς τούτου εἰς ἐπιγράμμα τι τοῦ Ἀντι-

1. σελ. 804.

2. Περιλαμβάνει μολίς 500 εἶδη, ἐνῶ ἐν συγκρίσει πρὸς
περιοχὰς ἄλλων γλωρίδων (Flora) ἐν Ἑλλάδι καὶ μικρᾷ
Ἀσίᾳ δέον νὰ ἐκτιμηθῆ ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν ἀγγειοφόρων
φυτῶν τῆς Flora Trojana ὡς οὐχὶ κατώτερος τῶν 1300-
1500 εἰδῶν. Ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως δὲ τοῦ Σλειμαννίου ἔρ-
γου ἐπληθύνθη πράγματι λίαν τὸ ὕλικόν τῆς Τρωϊκῆς γλω-
ρίδος, ἰδίως διὰ τῶν ἑρευνητῶν τοῦ Calvert, οὕτως ὥστε διὰ
τῶν συμβολῶν τούτου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ Τρωίας γνωστῶν
εἰδῶν ἀνήλθεν εἰς 900 τουλάχιστον. Ὁ καθηγητὴς Ascher-
son, ὅστις ἐτοιμάζει νέον κατάλογον, μοι ἔγραψε, ὅτι μ'
ὅλα ταῦτα δὲν εὐρίσκονται, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κατόπιν στα-
λέντα, δείγματα τῆς Imperata. Εἶμαι ἐν τούτοις πεπεισμέ-
νος ὅτι τὸ φυτὸν μας δὲν λείπει ἀπὸ τὴν Flora Trojana.

3. Διοδ. Σικ. 3, 10· «γεύσωνται τοῦ θρύου» κ.τ.λ.

4. Ἰλ. Β. 592.

«καὶ Θρύον, Ἀλφειοῦ πόρον . . .»

καὶ Ἰλ. Α. 711

«Ἔστι δὲ τῆς Θρυόεσσα πόλις, αἰεὶτα κολώνη,
τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ, νεάτη Πύλου ἡμαθόντος».

5. Steph. Byz. Ethn. ed. Meineke. σελ. 318· «Θρύον,
πόλις τῆς Μεσοητίας, ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ φουμένων θρύων ὡς
ὀμωνύμως τῷ φυτῷ λεγομένη· λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ φυτοῦ
θρύου καὶ Θρυόεσσα· κείται δ' ἡ πόλις περὶ τὸν Ἀλφειόν».

1. Συγγότατον πάντων εἶναι εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὄχθων τὸ
Trifolium fragiferum L.

2. Πελέαι νῦν πελέαι ἢ φτελέαι. Ἰτέαι νῦν ἰ-
τέαι ἢ ἰτίαι· μυρίκη ἀπαρχαίειτον μύρικη ἢ καὶ ἀλ-
μύρικη· θρύον νῦν θρύος καὶ τὸ κύπειρος ἀπαρχα-
μείων κ.τ.λ. σ, συνήθως δὲ ἡ κύπερη.

3. Ἐκ τῶν πραγματειῶν τῆς Β. Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστη-
μῶν τοῦ Βερολίνου 1879.

πάτρου¹ αναφέρεται ως παρὰ τῷ Ὁμήρῳ, τὸ θρόνον μετὰ τοῦ λωτοῦ, ὅπερ ὡσαύτως σημαίνει ὅτι ὑπῆρχεν εἰς ὁμοίαν τοποθεσίαν ἤτοι εἰς παρόχθιον καὶ ταπεινὸν μέρος. Τέλος εὐρίσκωμεν χωρίον τι τοῦ Εὐσεβίου² ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἡμετέρου θρόνου. Ὁ Εὐσεβίος ἀναφέρει ὅτι ὁ Ὑψουράγιος, πρόσωπον μυθολογικὸν τῶν Φοινίκων, ἐφευρε πρώτος τὴν κατασκευὴν καλυβῶν ἐν Ὑρῷ συμπλεκόμενον ἐκ καλαμίου, θρόνου καὶ παπύρου. Ὅτι τὰ λίαν δύσπαστα φύλλα τῆς «*Imperata cylindrica*» εἶναι ἰδιαζόντως κατάλληλα πρὸς κατασκευὴν διαφόρων πλεγμάτων εἶναι καὶ νῦν ἔτι γνωστὸν, χρησιμοποιοῦνται μάλιστα ὡς ἐκ τούτου γενικῶς πρὸς πλοκὴν λίαν στερεῶν ψαθῶν, πρὸς στεγασμὸν θερινῶν καλυβῶν κ.τ.λ. Ἐπὶ τῆς νήσου Πάρου εἶναι ἡ *Imperata* λίαν ἀφθονος καὶ τὴν ὀνομάζουσι *Βούτομο*, ὡς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐπέστην κατὰ τὴν τελευταίαν περιήγησίν μου τῶν νήσων, καὶ τὴν μεταχειρίζονται πρὸς ἐπιστέγασιν τῶν ἀνεμομύλων.³

Ἄλλοτερον φυτὸν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχον μετὰ τοῦ ἡμετέρου σιτηροῦ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου⁴ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Στρώγγρος μαρικὸς* ὡς συνώνυμον τοῦ θρόνου ἀναφερόμενον, ὅπερ ὅμως κατὰ τὸν Θεόφραστον⁵ λέγεται ἄθρονον, καὶ ὅπερ ὁ Sprengel⁶ καίτοι ποσῶς δὲν συμφωνεῖ ἢ περιγραφήν θεωρεῖ ὡς *Solanum Sodomæum*, ὁ δὲ Fraas⁷ δικαίως θεωρεῖ ὡς *Datura Stramonium*.

[Μετάφρασις O. A. P].

Θ. ΔΕ ΧΕΛΔΡΑΪΚ.

Φίλος παλαιὸς τῆς «Ἐστίας», βοτανολογῶν νῦν ἐν Γερμανίᾳ, ὑπόσχεται νὰ χρησιμοποῖ ἑνίστε τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ χάριν τῆς παλαιᾶς φίλης. Ἡ σύνταξις τῆς «Ἐστίας» γνωρίζουσα πόσῳ ὑστεροῦμεν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐν γένει γνώσεις καὶ ὅποια πληθὺς ὁμοίων γνώσεων διαδίδεται καθ' ἑκάστην δι' ὁμοίαν δημοσιευμάτων ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς Εὐρώπῃ, κυρίως δὲ διὰ τῶν περιοδικῶν, εὐχαρίστος θέλει πάντοτε καταχωρίζει τὰς βοτανικὰς ἢ ζωολογικὰς διατριβὰς τοῦ Ξενοφάνους, καθόσον μάλιστα τὰ ἐπιστημονικὰ ταῦτα ζητήματα θέλουσιν εἶσθαι ἐκάστοτε προσηρμοσμένα πρὸς τὰς γνώσεις τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐστίας».

Σ. Τ. Δ.

Σκέψεις

ΕΠΙ ΤΗΣ ΡΑΧΕΩΣ ΤΗΣ ΚΑΜΗΛΟΥ

Πάντες γνωρίζουσιν, ὅτι ὁ ὕβος, ὃν φέρει ἐπὶ τῆς ράχεως ἡ κάμηλος, ἀποτελεῖται ἀπὸ στρώμα λίπους ὑπὸ τὸ δέρμα ἐν ἀφθονίᾳ συσσωρευμένον,

1. Antholog. Palat. 9, 723

«Ὁ μόλιθος κατέγει με καὶ ἄ λιθος» εἴνεκα δ' ἂν σευ, πλάστα Μήρων, λωτῶν καὶ θρόνον ἐδρεπόμαν».

2. Euseb. Praepar. evangel. I. cap. X. Φοινίκων θεολογία, 36. «Ἐἰτέ φησι τὸν Ὑψουράγιον οἰκῆσαι Ὑρῶν καλύβας τε ἐπινοήσας ἀπὸ καλαμίου καὶ θρόνων καὶ παπύρων».

3. Πρὸβλ. καὶ Ἰωάν. Πρωτοδίδκου «Ἰδιωτικὰ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης», ἐν Σμύρῃ 1866, σελ. 22. Ἐν Ἀττικῇ καλεῖται νῦν τὸ *Scirpus lacustris* ὑπὸ τοῦ λαοῦ Β ο ὄ τ ο μ ο. Περὶ τῆς ἀληθοῦς σημασίας τοῦ Β ο ὄ τ ο μ ο σ τοῦ Θεοφράστου δὲν ἐσχματίσα ἔτι γινώσκω.

4. M. med. IV, 74.

5. Hist. plant. IX, 44, 6.

6. Comment. σελ. 602.

7. Fraas, Synopsis Flor. class. σελ. 469.

καὶ ὅτι ὑπάρχουσι δύο εἶδη καμήλων, ἡ μόνυθος, φέρουσα ἐν φύμα, καὶ ἡ δίυθος φέρουσα δύο. Τοῦτο ἡ μὲν ζῆ ἀπὸ τῆς δυτικῆς Ἀσίας μέχρι τῶν ἐνδοτέρω τῆς Ἀφρικῆς, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ καὶ βακτριανὴ καλουμένη, οἰκεῖ τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν.

Συγγενὲς τῇ καμήλῳ ζῶον, πλὴν μικρότερον καὶ ἄνευ ὕβου, εἶνε καὶ ἡ αὐχενία ἢ προβατοκάμηλος, γνωστὸν ζῶον εἰς τοὺς ἀναγόντας τὸν *Ροβινσῶνα*, ἡ *λάμα*, ζῶσα εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Ταύτης ἀπολελιθόμενα λείψανα εὐρέθησαν καὶ ἐντὸς σπηλαίων τινῶν ἐν Βρασιλίᾳ. Ἡ τε κάμηλος καὶ ἡ αὐχενία εἶνε ζῶα μηρυκαστικά καὶ τυλόποδα.

Οἱ ἐπὶ τῆς ράχεως ὕβοι τῆς καμήλου, παρέχοντες εἰς τὴν ὅλην μορφήν τοῦ ζῴου θέαν παράδοξον, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐθεωρήθησαν ὡς ἀληθῆς αἰνίγμα ὑπὸ τῶν δυσπίστον ἐκείνων κεφαλῶν, αἰτινες ἤρνοῦντο νὰ κατανεύσωσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι αἱ κάμηλοι ἀνέδυσαν οὕτως ἀπὸ τῆς γῆς, φέρουσαι λιπώδη ἐπίππια ἐπ' ὤμων, μόνον ὅπως χρησιμοῦσιν τῷ ἀνθρώπῳ. Ὅσα ἢ δυσπιστία εἰς τὸν βίον εἶνε δεῖγμα ἢ κακῆς κοινωνίας ἢ κακοῦ χαρακτῆρος, τόσῳ θεωρεῖται αὕτη ἀρετὴ εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἅτε προκαλοῦσα ἐπὶ τῶν ἀμφιβόλων ὑποθέσεων τὴν ἐρευναν, καὶ τὴν ταύτην διαδεχομένην περὶ διὰ τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν πειραμάτων.

Εἰς τοιαύτην τινὰ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀρχῆθεν μορφῆς τῆς καμήλου χρῆσασθαι τὰς εὐθὺς ἀνακοινουμένας παρατηρήσεις διαφόρων φυσιολογῶν, καὶ τὰ ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐξαγόμενα πορίσματα, ἅτινα εἶνε τοσοῦτω ἔλλογα ὥστε οὐδεμίαν καταλείπουσι περὶ τῆς ὀρθότητος αὐτῶν ἐν τῷ νῷ ἀμφιβολίαν.

Καθηγητὴς τις ἐν Γενούῃ, ἐρευνήσας ποτὲ τὴν ράχιν ἀχθοφόρου, εὗρεν ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἀκριβῶς ἐφ' ἧς θέσεως ἐστηρίζετο τὸ βάρος τοῦ φορτίου, λιπώδες στρώμα, ἔχον τὸ μέγεθος πυγμῆς, ὅπερ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἀχθοφόρου ἦτο τὰ μάλιστα αὐτῷ χρήσιμον. Τὸ πρᾶγμα ἀνεκοινώθη τοῖς φίλοις ἰατροῖς, αἱ δὲ ὑπὸ τούτων ἐπὶ διετίαν γινόμεναι ἐρευναι κατέδειξαν ὅτι ἐπὶ 72 ἀχθοφόρων οἱ 4 εἶχον τὸν λιπώδη ὕβον, οἱ δὲ ἡμίσεις τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ ἐστεροῦντο μὲν τούτου, εἶχον ὅμως ἀκριβῶς κατὰ τὴναὐτὴν χώραν τοῦ σώματος μάλλον ἀνεπτυγμένην τὴν ἀκανθώδη ἀπόφυσιν τῶν θωρακικῶν σπονδύλων, μετὰ σκληρύνσεως καὶ παχύνσεως τῶν περὶ αὐτὴν ἀπαλῶν μορίων μέχρις ὑπὸ τὸ δέρμα.

Τὸ πλάσμα τοῦτο ἐπὶ τῆς ράχεως τῶν ἀχθοφόρων εἶνε τόσῳ γνωστὸν ἐν Γενούῃ, ὥστε φέρει παρ' αὐτοῖς καὶ ἴδιον ὄνομα.

Ἐὰν λοιπὸν σκεφθῶμεν ὅτι ὀλίγα μόνον ἔτη ἀχθοφορίας τροποποιοῦσιν οὕτω τὰ νῶτα τοῦ ἀνθρώπου, δὲν δυνάμεθα ἄρα νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁμοίον τι ἐν μείζονι βαθμῷ, τῶν αἰῶνων παρερχομένων, συνέβη καὶ παρὰ ταῖς καμήλους, παρ' αἷς